

Vaste Tweede Kamercommissie voor Economische Zaken

Postbus 20018

2500 EA DEN HAAG

Putten, 2 februari 2017

Kenmerk: B4017

Betreft: Visie op initiatiefnota 'wei voor de koe'

Geachte Kamerleden,

De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) wil u graag (nogmaals) haar visie geven op de initiatiefnota 'wei voor de koe'. NMV constateert dat er onder haar leden weinig draagvlak is voor deze nota, dit geldt zowel voor melkveehouders die hun koeien weiden, als melkveehouders die dat niet doen. NMV onderschrijft het belang van weidegang en is daarom ook één van de deelnemende partijen in het Convenant weidegang. De initiatiefnota 'wei voor de koe' schetst echter wel een erg eenzijdig beeld en zal averechts uitpakken.

NMV constateert dat er de laatste jaren een enorme toename aan regeldruk is in de melkveehouderij. De vrije keuze van de melkveehouder wordt steeds meer beperkt. Een ondernemer moet in staat zijn om zelf, naar gelang zijn situatie, keuzes te maken om in de markt te kunnen overleven. Op diverse gebieden zijn die keuzes al niet meer mogelijk. Het verplicht weiden van koeien is wat ons betreft een ontoelaatbare inbreuk op het ondernemerschap van de melkveehouder. In de argumenten die genoemd worden voor de verplichting tot het weiden van koeien zien wij geen overtuigende zaken terug, sterker nog, op de meeste argumenten valt veel af te dingen. Sommige zijn zelfs kwetsend en beledigend voor de melkveehouders. Het laat zien hoe ver de initiatiefnemers van de nota verwijderd zijn van de praktijk.

Volgens de initiatiefnemers van de nota is weidegang voor de melkveehouders financieel het meest aantrekkelijk. Dit argument strookt niet met de argumentatie voor de weidemelkpremie: de extra kosten van het weiden moeten via deze premie worden vergoed. Het suggereert bovendien dat melkveehouders zelf niet het besef zouden hebben wat financieel voor hen het meest aantrekkelijk is. Zeker in deze tijd waarin veel melkveehouders afgelopen jaar een melkprijs hadden onder de kostprijs, zouden deze melkveehouders er niet alles aan gedaan hebben om uit de rode cijfers te komen? NMV vindt dat uit dit soort argumenten duidelijk blijkt dat de sector door de initiatiefnemers niet voor vol wordt aangezien. NMV wil de Kamerleden er graag op wijzen dat Nederland niet voor niets, ondanks een hoge kostprijs en een oerwoud aan regelgeving, een zeer goed functionerende zuivelsector heeft. Dit heeft alles te maken met de professionaliteit van de melkveehouders.

De weidemelkpremie wordt op dit moment betaald door de opstallers. Als weidegang verplicht wordt vervalt deze premie. De initiatiefnemers vinden dat het weiden van koeien duurzamer is dan het opstallen, maar toch willen zij ervoor gaan zorgen dat de Nederlandse boeren hiermee op achterstand gezet worden en minder geld krijgen voor meer duurzame melk. Hiermee zeggen de initiatiefnemers het een maar doen het ander. Voor veel boeren zal het verplicht maken van het weiden van koeien leiden tot inkomensverlies. Voor de opstallers geldt dat zij dan de weidemelkpremie niet meer hoeven op te brengen. Dit zal voor hen een deel van het nadeel compenseren. NMV is van mening dat de weidepremie uit de markt dient te komen. Indien de consument het belang van weiden zo groot vindt, dan zou het

moeten lukken om deze melk ook daadwerkelijk in een meerwaarde om te zetten. Vooralsnog lukt dit niet.

Eén van de punten die NMV als bijzonder kwetsend en onterecht ervaart richting de opstallers is de beschuldiging dat dieren in de stal onnodig lijden en stress hebben. Wederom wordt hier getwijfeld aan het vakmanschap van de melkveehouder. Deze zou niet doorhebben dat zijn koeien stress hebben of lijden? De hoeveelheid melk die een koe geeft is een mooie graadmeter voor het welbevinden van de koe. Koeien die opgestald staan geven meer melk dan een koe die geweid wordt. Eén van de redenen dat het duurder is om koeien te weiden is dit verschil in melkgift. Wanneer koeien op stal staan wordt er een heel nauwkeurig rantsoen gegeven, er wordt gezorgd voor uitgebalanceerde voeding op basis van de kwaliteit van de kuil. Mineralen en vitaminen worden naar behoefte toegevoegd. In de wei zijn de schommelingen in rantsoen veel hoger. Ook de weiders doen hun koeien meestal dagelijks naar binnen, de initiatiefnota suggereert dat vanaf dat moment ook de weiders hun koeien onnodig leed aan doen. NMV neemt heel nadrukkelijk afstand van deze beschuldiging.

De omstandigheden in de Nederlandse wei zijn lang niet altijd geschikt voor de Nederlandse koe. Afgelopen jaar hebben we bijvoorbeeld erg veel regen gehad, het land wordt dan al snel modderig en koeien staan tot aan de knieën in de modder. Dit heeft klauwproblemen tot gevolg. Het weiden van koeien kent ook een verhoogd risico op leverbot en door het liggen op dezelfde plek (waarbij het gras op die plek verdwijnt en er mest ligt) is er een verhoogd risico op uierontsteking. De vele voordelen die weiden voor de gezondheid van de koe zouden hebben, worden dus nogal eenzijdig belicht. Er zijn wel degelijk ook nadelen. Daarnaast heeft een koe snel hittestress, al vanaf 20 graden is het niet meer zo prettig voor de koe om buiten te staan. Tel daarbij op dat ook regen (drassige, modderige weilanden) en veel wind niet zo prettig zijn en het is duidelijk dat de omstandigheden vaak niet gunstig zijn.

Veel veehouders weiden de koeien in de zomer 's nachts vanwege de hittestress. Dat doet afbreuk aan het argument 'imago', en 'burgers zien graag koeien in de wei'. Een koe heeft veel minder moeite met kou. Het grote nadeel is echter dat in koude perioden het gras niet groeit (en bovendien van matige kwaliteit is). Weidegang is dan dus niet mogelijk.

De argumenten die aangedragen worden in de initiatiefnota houden wat NVM betreft dus geen stand. Maar daarnaast ontbreekt er ook een belangrijk onderwerp: voor veel boeren is juist de mestwetgeving, door u als overheid opgelegd, een reden om koeien binnen te houden. Koeien die in de wei lopen verspreiden de mest en urine niet keurig netjes over het land. Om een maximale opbrengst te halen is het gunstiger om mest te verdelen met een injecteur.

Dat veel boeren toch kiezen voor weidegang heeft veel meer van doen met emotie, de veehouders vinden het mooi om de koeien in de wei te zien. Het is een 'way of farming'. Het is aan de melkveehouder zelf om te bepalen welke argumenten hij zwaarwegend vindt om deze keuze wel of niet te maken. Elke ondernemer is anders, elke bedrijf is anders. Voor de ene melkveehouder is het goedkoper om te weiden, maar voor de andere niet. De initiatiefnemers willen een eenheidsworst maken van de melkveehouderij, terwijl het juist de diversiteit is die van de sector een krachtige sector maakt die zorgt voor innovaties.

Verder vindt NMV dat de focus op het percentage koeien vrij eenzijdig is. Het is daarnaast van belang om te kijken naar het aantal veehouders, het aantal stoppers en het soort bedrijven. Naar de melkveehouderij wordt vaak gekeken met een 'Ot en Sien'-gevoel. Feit is dat tijden veranderen, technieken veranderen en inzichten veranderen. Het aantal boeren neemt sterk af en daarmee ook het percentage weiders. Toeval? Of halen niet-weiders meer rendement? Het is zinvol om daar eerst eens goed naar te kijken. Verder doen veel melkveehouders hun jongvee naar buiten, voor imago maakt het echt niet uit of er een

melkkoe of een jonge koe staat. De meeste burgers zullen dat verschil niet eens zien. Toch ligt alle focus op de melkkoe.

Het is teleurstellend dat de initiatiefnemers de deelnemende partijen aan het Convenant Weidegang zo in de steek laten. Veel partijen, waaronder NMV, hebben daar veel tijd en energie in gestoken. Het draagvlak om mee te werken aan convenanten wordt hiermee niet vergroot.

Het verplicht stellen van beweiding gaat noch de weiders noch de opstallers wat opleveren. Dit voorstel kent feitelijk alleen maar verliezers. Naast alle ontwikkelingen die al gaande zijn en de vele knelgevallen die er gaan komen is dit bovendien een bijzonder slecht tijdstip om met een dergelijk voorstel te komen.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Harm Wieggersma (voorzitter)